

Täysistunto

Torstai 3.6.2021 klo 15.59—19.53

3.3. Suullinen kysymys sananvapaudesta (Antero Laukkanen kd)

Suullinen kysymys SKT 119/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laukkanen.

Keskustelu

16.46 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Tuoreen kansalaiskyselyn mukaan 60 prosenttia kansalaisista kokee, että keskustelukulttuuri Suomessa on mennyt huonompaan suuntaan. 24 prosenttia vastaajista kokee, ettei halua osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun, koska pelkää muiden reaktioita. Tämä on huolestuttava kehitys.

Erilaisten mielipiteiden kuuleminen ja jopa sietäminen kuuluu demokratiaan, ja kaventuva sananvapaus on uhka demokratialle. Rakentavan ja monipuolisen keskustelukulttuurin edistämisen sijaan kuitenkin emme saa hallitukselta minkäänlaisia esityksiä siitä, kuinka sananvapautta voisi edistää. Puhutaan paljon vihapuheesta, maalittamisesta, vaikka näistä termeistä ei ole vakiintunutta määritelmää eikä niistä ole mainintaa lainsäädännössä. Kun yhteiskunta polarisoituu, silloin tulisi lisätä mahdollisuuksia [Puhemies koputtaa] mielipiteen ilmaisuun ilman pelkoa. Kysynkin: miten hallitus aikoo toimia [Puhemies koputtaa] ja edistää sananvapauden lisäämistä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä kysymys!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Henriksson.

16.47 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkanen nostaa esille tärkeän kysymyksen. Sananvapaus on yksi meidän tärkeimmistä perusoikeuksistaamme, ja sen takia Suomihan on onneksi pitkään ollut sananvapaustilastoissa kärjessä muutaman muun maan kanssa. Elikkä kansainvälisesti katsottuna meillä on hyvä tilanne.

Se, mikä minua askarruttaa tänä päivänä, on se vihapuhe, joka me nähdään kuitenkin ehkä vähän sillä tavalla kuin edustaja Laukkanen totesi, että meillä ei ole tarkkaa määritelmää siitä. Mutta tästä keskustellaan myös EU:n ministerityöryhmissä, siitä keskustellaan myös EU-tasolla. Ja meidän kaikkien etu on se, että me kohdellaan toisiamme niin, että kenenkään ei tarvitse kuulla ja saada sellaista palautetta — ei tässä suorassa vuorovaikutuksessa [Puhemies koputtaa] eikä netin kautta — joka sitten täyttää jonkun rikoksen tunnusmerkistön. [Puhemies koputtaa] Laajalla rintamalla tehdään työtä [Puhemies: Aika!] tämän asian eteen, ja asiasta on hyvä keskustella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Lisäkysymys, edustaja Laukkanen.

16.48 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Henrikssonille hyvästä ja asiantuntevasta vastauksesta. Tilanne on tosiaan sellainen, että yksikään EU-maa ei ole vielä pystynyt määrittelemään tarkalleen, mitä maalittamisella halutaan viestittää ja mitä sillä sisällöllisesti tarkoitetaan, ja sen takia EU-tasolla ei ole pystytty tästä antamaan myöskään minkäänlaista uutta direktiiviä tai asetusta.

Kysyisinkin nytten meidän valtioneuvoston asianomaiselta ministeriltä: kun tämä tilanne on Suomessa näin huolestuttava, että yhä useampi pelkää kertoa mielipiteensä, niin mitkä ovat ne elementit ja ne rohkaisevat tekijät, joita hallitus suunnittelee, jotta suomalainen keskustelukulttuuri voisi yhä edelleen säilyä sillä korkealla ja vapaalla tasolla, millä se on tähän mennessä ollut?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo.

16.49 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeä keskustelu, ja tässä, kuten oikeusministeri hyvin toteaa, on jo paljon työtä tehty. Meillä on paljon tutkimuksia, asiantuntijaraportteja, selvityksiä, jotka kertovat, että muun muassa tässä talossa, kun on tehty kyselyitä, yhä useampi ihminen on sanonut, että kokee haastavaksi julkiseen keskusteluun osallistumisen. Tämä on pahimmillaan uhka demokratialle. Ihan jokaisen ihmisen pitää voida osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Sisäministeriössä yhteistyössä oikeusministeriön kanssa on virkaraporttina valmistunut selvitys tästä maalittamisesta juuri taannoin, ja siinä ensimmäistä kertaa virkatyönä asiantuntijoiden toimesta on määritelty maalittamista, niin että me voitaisiin saada konkreettinen määritelmä sille, potentiaalisesti jopa ehkä lainsäädäntöön myöhemmin. Siinä määritelmässähän lähdetään siitä, että kyse on systemaattisesta häirinnästä, joka kohdistuu yksilöön, mutta usein yksilö on osana jotain organisaatiota, jota hän edustaa, tai sitä positiota laajemmin. Tässä tullaan siihen, [Puhemies koputtaa] että yksilöä täytyy myös lähteä tukemaan, ja olemme esittäneet myös sisäministeriöstä [Puhemies koputtaa] työnantajille toiveen, että yhä useampi työnantaja sitoutuisi siihen, [Puhemies koputtaa] että tehdään ohjeistus maalittamista vastaan, [Puhemies: Aika!] jos yksittäinen työntekijä sitä kohtaa. [Puhemies koputtaa] Ja jatkossa sitten lainsäädäntöön pyritään mahdollisesti myös kirjaamaan tästä [Puhemies: Aika!] konkreettinen määritelmä.

Kysymyksen käsittely päättyi.